

### Het Systeem Desimpele.

Joseph Desimpel was mijn leraar. 'Meneer Desimpel' zo sprak iedereen hem in de klas aan en dat met gepaste achting. Veel later, toen meneer Desimpel mijn collega werd zei hij 'zeg maar Jos', waardoor het voor mij duidelijk werd dat ik voor hem geen broekventje meer was. Jos had mij de weg getoond, en mij niet alleen. Hij had voor mij ook de weg geëffend om, naast de studies in zijn atelier monumentale kunsten figuur- en portretschilderen, naar het Sint-Lucasinstituut in Gent artistiek humaniora te gaan en daarna moedigde hij me aan om in Antwerpen Monumentale kunsten te volgen (aan de academie).

Zo werd ik na dit traject ineens de collega van mijn stichtend voorbeeld. Wat ik daarbij voelde moeten meer leerlingen van Jos gevoeld hebben. Hij was niet alleen een bezielde kunstenaar en lesgever. Hij verstond de kunst om op empathische wijze, maar respect afdwingend, iedereen te helpen om daar te geraken waar hij wilde of kon arriveren in het leven. Ik bedoel: Desimpel dat was *gene simpele*. Zijn woord was waarheid. En daardoor was hij ook voor velen een soort vaderfiguur.

De kennis van mijnheer Desimpel was legendarisch. Men kwam van heinde en ver om bij hem les te volgen. Daar was hij zichzelf ook van bewust. Eén van zijn boutades over kennis was de volgende *het zijn niet de kennissen die tellen maar de kennis*. Lap, daar had je het weer, het broekventje kon weer nadenken over wat dat eigenlijk betekende. Het gevolg was dat ik deze uitspraak nooit meer vergat. Zo zat Desimpel een beetje in mekaar. Hij deed je fundamenteel nadenken over dat waar je mee bezig was. Het waarom? Het **weten waarom** een schilderij mooi of lelijk is? Eenvoudig, simpel, maar raak gaf hij, voor sommigen misschien iets te rigide, zijn kennis over. Kennisoverdracht daar stond geen grens

op bij Desimpel. Het is vanuit de overtuiging dat *gegrond vakmanschap leidt tot kunst* dat het **systeem Desimpel** werkte.

Zo is Desimpel eigenlijk nooit meer uit mijn leven weggegaan. Zijn kennisoverdracht was zo breedreichend dat ik in mijn latere loopbaan als leraar-kunstenaar en schrijver over kunst hem vaak over mijn schouders voel meekijken. **Systeem Desimpel** verdient eigenlijk een plaats in de kunstgeschiedenis naast andere systemen of methoden zoals er zijn Methode Dupuis, en het drie-tinten systeem van Cennino Cennini. Een kleine verduidelijking. Methode Dupuis slaat op de vernieuwing in het kunstonderwijs rond 1850 die de gebroeders Dupuis hebben gepromoot en beschreven. Deze methode kennen we in de academie van Roeselare dankzij de plaasteren beeldengalerij. Dat zijn namelijk die primaire reeks afgietsels van koppen zonder ogen of mond. Deze methode leert je de massa's te analyseren in een menselijk lichaam en keuzes te maken in binnenvormen. Dit alles gebaseerd op directe waarneming. Met Cennino Cennini (1360-1426) gaan we nog verder in de tijd terug naar het quattrocento in Italië. Cennini heeft ons de bijbel voor de kunstschilders nagelaten. Eén aspect uit dit boek is de opmerkelijke passage waar de meester het heeft over het drie-tinten systeem. Je zou het kunnen zien als volgt: *dat alle vormen die aan ons verschijnen dankzij het licht rudimentair drie vlakken vertonen*. Denk daarbij aan de reductie van een volume naar een kubus. Deze kubus kunnen we maximaal waarnemen met drie vlakken dus vandaar drie verschillende grijswaarden. Bij Jos wordt deze stelregel *vormverschil geeft waardeverschil*. In een moderne versie luidt dat bij de fauvisten *vormverschil verantwoordt kleurverschil*. Tot zover deze vaktechnische uitwijding.

Desimpel heeft een voortreffelijke opleiding genoten aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen en het Nationaal Hoger Instituut. Hij kreeg er les van prominente professoren en dat in het gezelschap van zijn lief, Marcella Decreus, die hij aan de academie van

Roeselare had leren kennen. Tegen de zin van zijn ouders was hij met haar naar de Scheldestad vertrokken. Het jonge kunstenaarskoppel heeft er samen van 1945 tot '55 de lessen gevolgd. Klinkende namen laten vermoeden van waar hij zijn mosterd vandaan haalde. Gustaaf Van de Woestijne, Constant Permeke, Baron Opsomer, Gustaaf De Bruyne, Julien Van Vlasselaer, Julien Creytens, Roger Avermaete, Mark Severin zijn de belangrijkste professoren waarvan invloed merkbaar is in zijn werk. Niet dat Desimpel zomaar een epigoon was, integendeel. Hij stond er op om een klassieke basis te verwerven en dan was het maar een kwestie van *er een eigen sausje er overheen te gieten*. Zo heeft hij het ons gezegd en voorgedaan. De bagage die hij in zijn leerperiode heeft opgedaan is doorspekt met menig verhaal. Soms kwam Desimpel in zijn lessen voor de dag met anekdotes die het strenge leerklimaat van toen illustreren. Tegelijkertijd gaf hij door het vertellen van die anekdotes artistieke en menselijke waarden mee. Andere verhalen laten de kleinmenselijkheid van de artistieke ego's de revue passeren. Zo pakte Desimpel, in de lijn van de verwachtingen ondanks zijn kwalitatief werk, naast een betoelaging en een studiebeurs. Maar ik wil jullie een van de lessen van Permeke, met een select deel van betere leerlingen, niet onthouden. Deze leerlingen werden afgezonderd en moesten gedurende een hele poos het naaktmodel bekijken en bestuderen zonder het te tekenen. Daarna werd er in een ander lokaal vanuit het geheugen geregistreerd. Niet alleen aan de academie maar ook door zijn vele museumbezoeken heeft hij heel wat opgestoken aan materialenkennis en schildertechnieken. Hij bezat de gave om al deze informatie te reduceren tot de essentie wat resulteerde in een eenvoudige, praktische, **simpel**weg bruikbare aanpak die ontdeaan was van overbodigheden en ballast.

Met deze retrospectieve, drie jaar na het overlijden van deze meester, kunnen we even terug op atelierbezoek. Ik herinner me nog levendig

hoe wij, zijn leerlingen, reikhalzend uitkeken naar dat ultieme bezoek bij Desimpel thuis. Hoe zag dat atelier eruit en wat vertelden zijn werken?

Jos Desimpel leerde ons veel, hij leerde ons alles op vakgebied, hij legde uit hoe we een schilderij konden lezen, hoe de compositie de perceptie stuurt, hoe we kleuren ervaren en ermee kunnen omgaan, hoe expressie op te drijven, hoe we met verf dienen om te gaan, hoe te genieten van een schilderij omwille van de sfeer die opgeroepen wordt, of een schilderij een boodschap in zich draagt? Maar het belangrijkste bij Desimpel is niet het verhaal maar de wijze van uitvoering. De manier van brengen primeert op het verhaal. ....hoe we dit alles kunnen vatten met het **Systeem Desimpele? Omdat het *Systeem Desimpele* ons tot de essentie brengt, het *weten waarom***. Wie kent de boodschap van deze meester? Dat zal de tijd uitwijzen!